

Anmeldelse af Knud Vilby

”Jeg gav hende – en fremmed kvinde – hånden.”

Diskussionen om Inger Støjbergs tvungne danske håndtryk får en ekstra dimension under læsningen af Ahmed Akkaris bog. Den læreruddannede tidligere imam og (måske) tidligere islamist har besluttet at forsvinde ud af Danmark for en tid. Han har søgt og fået et job som lærer i Narsaq i Grønland. Det er august 2008, og han flyver til Narsarsuaq og videre med helikopter til Narsaq.

Ude ved helipadden mødes han af en lille grønlandsk kvinde med tætklippet gråsort hår, Johanne, skoleinspektøren.

”Hun gik mig i møde, og med en varm glød i øjnene strakte hun hånden ud til hilsen. Her gjorde jeg noget, som jeg havde overvejet i lang tid.

Noget, som jeg ikke havde gjort i tretten år.

Jeg gav hende – en fremmed kvinde – hånden.

Det var ikke en pludselig indskydelse, som da jeg aftenen før barberede skægget af.

Det var noget, jeg havde bestemt mig for at gøre. Men det var en meget stor ting at gøre alligevel.

Jeg havde ikke trykket en fremmed kvinde i hånden, siden jeg gik i niende klasse.”

Akkari nævner ikke Inger Støjberg eller debatten om tvungne håndtryk, som vilkår for dansk regeringsanerkendelse. Men som læser tænker jeg: Hvor er det dog godt, at det håndtryk er en bevidst og frivillig handling. Et symbol på en ung mands selvvalgte rejse mod nogle andre værdier og ikke blot resultat af tvang pålagt af en illiberal regering.

Ahmed Akkari blev berømt og berygtet, under det vi kalder Muhammed-krisen. Som ung imam og islamist var han med til at puste til den fanatiske ild og til at få krisen til at komme næsten ud af kontrol. Det fortrød han siden. I 2013 erklærede han offentligt, at han fortrød sin rolle dengang. Han tog afstand fra den islamistiske bevægelse og er nu tilhænger af både demokrati og ytringsfrihed. I 2014 udgav han i samarbejde med journalisten Martin Kjær Jensen bogen ”Min afsked med islamismen” (som jeg ikke har læst). Den havde Muhammedkrisen som sit fokus.

Denne bog ”Mod til at tvivle” handler om Ahmed Akkaris udvikling og dannelsesrejse. Han kom som dreng til Danmark som flygtning fra Libanon. Han blev taget godt imod, og han var god til fodbold. Han havde det tilsyneladende godt og var ikke specielt utilpasset, men fik alligevel som 16-årig en religiøs vækkelse, da en af familiens bekendte inviterede ham med i moskeen.

Han tog hurtigt de islamiske dogmer til sig. Og han blev tidligt en succes i det islamske miljø. Han var lærenem, han talte perfekt dansk. Han kunne bruges, og han brugte sig

selv. Han blev uddannet som lærer, men han blev også en meget ung og vellykket imam, og lærte at undervise og rådgive indenfor de udstukne islamske rammer. Han var uden tvivl og afviste alt, hvad der ikke passede ind.

Da Akkari i 2008 rejser til Grønland, er det, fordi han har brug for et langt pusterum. Han er nok stadig islamist, men han har kort forinden frasagt sig rollen og titlen som imam. Han er på en eller anden måde begyndt at tvivle. Og han må væk. Både fra Danmark, hvor han har fået sværere ved at agere, og fra Libanon, hvor han har sin familie (kone og børn) placeret, fordi han ikke har kunnet få familiesammenføring.

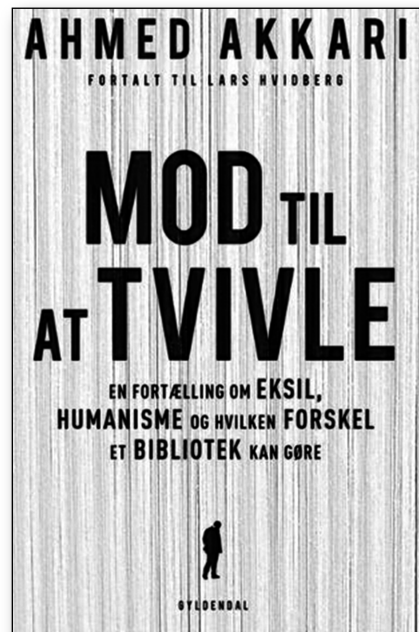
Bogens titel "Mod til at tvivle" får også under læsningen særlig betydning og styrke. De fleste kristne fortolkere vil vel sige, at tro og tvivl er hinandens følgesvende. Tro står i modsætning til viden, og netop fordi tro ikke er viden, rammes de fleste (alle?) af tvivl, selv hvis de er dybt religiøse. Det kommer de ikke i Helvede af.

Anderledes for Akkari. I hans tro er selv tvivlen nærmest en dødssynd, der kan føre til evig fortabelse. Derfor kræver religionen at enhver tvivl tages og bekæmpes i opløbet. Tvivl er livsfarlig, og det kræver for alvor mod at begynde at tvivle. Men han gør det alligevel.

I den mørke grønlandske vinter kaster Akkari sig over det velforsynede lokale bibliotek. Og han læser og læser. Selv værker han ikke ville have vovet at nærme sig tidligere: Søren Kierkegaard, Shakespeare, Saint-Exupery, Barack Obama, Finn Abrahamowitz, Jules Verne og mange, mange flere. En broget flok men alligevel med en retning mod humanisme og en ny personlig indsigt og erkendelse.

Det er en forrygende beskrivelse af, hvad god litteratur kan gøre ved et menneske, der har behov for at åbne sig for nye erkendelser og for at komme et nyt sted hen i sit liv. Det er svært at forestille sig en bedre argumentation for at bevare og styrke folkebibliotekerne. Måske var det gået anderledes, hvis vinteren havde været kortere og lysere, og Narsaq havde haft flere andre underholdningstilbud, men som virkeligheden nu en gang var, satte den grønlandske vinter humanistisk turbo på Akkaris udvikling.

Det spillede givetvis også en vigtig rolle, at det

Ahmed Akkari, fortalt til Lars Hvidberg:
MOD TIL AT TVIVLE.

En fortælling om eksil, humanisme og hvilken forskel et bibliotek kan gøre.

Gyldendal.

288 s. Kr. 250,- (vejl.).

litterære input blev suppleret af grønlandsk kaffemik og af nogle lærerkolleger og en befolkning, som godt vidste hvem Akkari var, og hvad han havde bedrevet, men som alligevel tog godt imod ham og valgte at stole på hans kvaliteter som menneske og underviser. Tak Grønland for et modigt og modent bidrag til en ung islamists afradikalisering.

Akkari kommer tilbage til Danmark og tilbage til Libanon. Han ser på samfundet med nye øjne. Oplever hvordan kampe mellem forskellige islamske retninger ofte er mere præget af magtbegær end af religiøsitet. Forarges over korrupsion og magtmisbrug og desillusioneres stadig mere. Må også opgive sit ægteskab og bebrejder sig selv sin utilstrækkelighed og sine svigt ikke mindst i faderrollen.

Der er ikke tvivl om, at hans selvopgør også et eller andet sted fører til en selvoptagethed som lukker meget andet ude. Men han er også drevet af en uomgængelighed. Han skal hele vejen til en ny erkendelse. I 2008 er han måske stadig islamist, men søgende. I 2018 er han knapt muslim.

Mod bogens slutning er Gud og Guds nåde der stadig et eller andet sted. Måske som en art abstrakt realitet, som mange troende tvivlere kan genkende. Men Ludwig Wittgenstein spiller også en rolle, ikke mindst citatet ”Selv om noget *synes* for mig at være på en bestemt måde, betyder det ikke, at det *er* på den bestemte måde”.

Det er en udvikling fra dogmatisk skråsikkerhed, ”sådan er det for sådan står det i den hellige bog”, til den permanente usikkerhed. For en troende muslim lyder det vel som det modsatte af fremskridt, men for et menneske med mod til at tvivle er det et vældigt skridt frem i kampen for humanisme og tro på mennesket befriet for dogmer.

Som det forhåbentlig fremgår, synes jeg, det er en rigtig god bog. Et vellykket resultat af et samarbejde mellem journalisten Lars Hvidberg og læreren Ahmed Akkari.

Anmeldelse af Knud Vilby

Fra dengang vi troede vi kunne skabe forandring. *Og gjorde det.*

Aret 1968 har fået utrolig symbolværdi og bruges og misbruges i beskrivelser af ungdoms- og studenteroprørene. Men det handlede om langt mere end et enkelt år. 1960’erne var et tiår, hvor der mange steder i samfundet opstod nye former for selvbevidsthed og selvværd. Der var en tro på, at det var muligt at skabe forandringer til det bedre via aktivisme og bevidste aktioner. Og nogle gange var troen ikke naiv. Aktive handlinger skabte rent faktisk forvandling. Ikke altid så omfattende og gennemgribende som ønsket og ikke altid helt som forventet, men dog. Der var konkrete resultater at have optimismen i.

Derfor er det godt, at Steen Bille Larsen har skrevet erindringer om sit liv som fuldtidsaktivist i 60’erne. Han er fra 1942. Det er jeg også. Og som jævnaldrende læser er det naturligvis i sig selv interessant, hvornår man nikker genkendende, og hvornår man overraskes: Var det sådan det gik for sig?

For mig var 1960’erne journalistuddannelse, værnepligt, Ekstra Bladet og Dagbladet Information. For Steen Bille var det kontoruddannelse, aktivisme med hovedfokus på Kampagnen mod Atomvåben og senere Politisk Revy. Nogle gange er verden her i landet ikke så stor, men den har dog været stor nok til, at vi ikke mødtes og stadig ikke kender hinanden. Jeg var vel som journalist langt mere observerende, han langt mere direkte involveret. Men der var naturligvis fælles berøringsflader. Jeg skrev lederen i Information om Vietnamdemonstrationen 27. april 1968, hvor politiet bankede løs på demonstranterne. Steen Bille fortæller, at Politiets overfald på demonstranter for Politisk Revy blev ”et symbol på magthavernes hensynsløse fremfærd når kritik skulle undertrykkes”. Mine formuleringer var mere stilfærdige, men indeholdt også en markant kritik af politiet og af politiets manglende beskyttelse af de fredelige demonstranternes ret til at demonstrere.

Det var atommarchen Holbæk-København 1960,

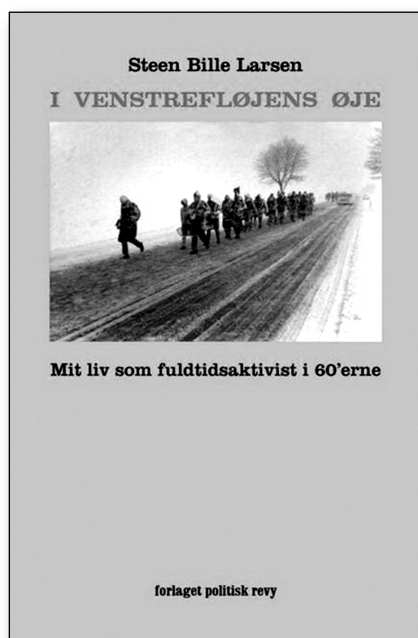
der satte den unge kontorelev Steen Bille Larsen i gang. Kampagnen mod atomvåben blev, som jeg læser det, en indgang til et bredere politisk engagement, men når han blev en del af kampagnen, handlede det også om en allerede udviklet harme over ulighed og over USA's og kolonimagternes fremfærd overfor verdens undertrykte, kombineret med frygten for en atomkrig. Det nære og det fjerne, indenrigs- og udenrigspolitikken hang på næsten alle måder sammen. Bevidstheden var om ikke altomfattende, så dog langt fra det senere så populære engagement i enkeltsager.

Steen Bille Larsen behandler stort og småt i det næste tiår, og han gør det meget naturligt med sin egen placering som vinklen og udgangspunktet. Her og der ville det have gavnnet med en redigerende tættekam, ikke fordi det bliver for privat, men fordi der er lidt for mange uinteressante smådetaljer i beskrivelsen. Der kunne være et klarere fokus, men det ændrer ikke ved, at det er godt nok at få en til dels kronologisk beskrivelse både af Kampagnen mod Atomvåben og senere af Politisk Revy og de store mærkesager, hvor Politisk Revy i varierende grad både var engageret journalistisk beskrivende og selv involveret i at skabe begivenhederne: Vietnam-krigen og Vietnam-bevægelserne, studenteroprøret, rødstrømperne, Kejsergadesagen plus ganske meget mere.

Der var nederlag, men der blev også nået resultater. Kampagnen mod Atomvåben satte sig spor i dansk udenrigspolitik. De andre "oprør" prægede en generation af unge og samfundsudviklingen, også selv om bogen redeligt og præcist gør opmærksom på, at et blad som Politisk Revy jo konstant led af pengemangel, fordi det trods en vis popularitet aldrig nogensinde nåede et oplag, der kunne have gjort det muligt at lave realistiske budgetter. Det var langt fra hele Danmark, ej heller hele det unge Danmark, der var med

Steen Bille er både praktisk administrator, skribent og koordinator. Han er sjældent frontfiguren, men har et godt udsyn fra hvor han det meste af tiden er placeret. Han bevæger sig også selv gennem venstrefløjen, oplever fascination af hvad de unge kommunister magter, men bryder med dem, som han må. Han oplever DDR, mens man – måske – endnu tør tro på gode viljer, og til det er blevet håbløst. Mange spændende nedslag.

Der er også steder hvor jeg bliver irriteret. Blot som et enkelt eksempel (side 264) synes jeg, det er lovlig

Steen Bille Larsen:
I VENSTREFLØJENS ØJE.
Mit liv som fuldtidsaktivist i 60'erne.
Forlaget Politisk Revy
308 s. Kr. 248,-. (vejl.)

flot, når det med et par enkelte sætninger slås fast, at den sorte firkant, som "følge af den skandaløse socialdemokratiske boligpolitik" i dag er blevet til et af "arnestederne for bandekonflikterne på Nørrebro". Så enkelt kan og bør man ikke fælde konklusioner. Det er et af de steder, hvor man kunne ønske at teksten enten var droppet eller seriøst udbygget.

Steen Bille Larsen skriver i sit forord, at dette ikke er en historisk fremstilling af venstrefløjens historie i 1960'erne. "Det er min historie". Det er en fornuftig understregning, for vinklen er som nævnt personlig. I de store og lange forløb, hvor Steen har været tæt involveret, er der imidlertid en detaljeringsgrad, og også et dokumenterende underlag i henvisninger og illustrationer, som alligevel gør teksten til et væsentligt bidrag netop til venstrefløjens historie i 1960'erne.